

„Az Alliance Francaise készen áll a város szolgálatára”

A közelmúltban tartotta - meghívója szerint - évi rendes közgyűlését a *Szegedi Alliance Francaise* szervezet, amely a francia nyelv és kultúra ápolására, népszerűsítésére vállalkozik. Ez a megfogalmazás - évi rendes -, mintha azt sugallná, az egyesület nagymúltú, hagyományokkal rendelkező közösség.

- Évek múlva, bizonnyal az is lesz - véli *dr. Németh Jenő*, a JATE adjunktusa, a Szegedi Alliance intézőbizottságának elnöke -, legalábbis minden reményünk meglehet erre. Most még a munkánk elején tartunk, fél éve, hogy egyáltalán létezzünk. A formailag évi rendesnek tekinthető közgyűlésünkön az utolsó követelménynek is eleget tettünk: elvégeztük a tisztújítást, elszámolt az ideiglenes vezetőség, döntött a tagság az idén elérendő céljainkról.

- Kifejezetten kulturális jellegű az Alliance, a tevékenységi köre is az, honnan szereznek pénzt? A tagdíjakkal, de a nyelvtanfolyamok bevételeivel sem juthatnak egyről a kettőre.

- Szponzorok nélkül nem is boldogulnánk. Szerencsére az induláshoz találtak mecénásokat. A *Párizsi Alliance Francaise* egymillió forintot adományozott, ez volt az indulótőkénk. Oktatási segédanyagokat, könyveket, tankönyveket kaptunk, amelyek egy része meg is érkezett Szegedre, meg készpénzt. Nagy örömmel szolgált a DM francia partnerének, *Christian Theodose* úrnak levele, amelyet közgyűlésünkhöz írt: évi 12 ezer 500 frank támogatást ígért, továbbá francia napilapokat Nizzából és környékéről. Reméljük, találunk a városban, esetleg közelében kultúraszerezőt magyar mecénást is. Meglévő javaink egyelőre biztosítják szolid létünket.

- Tevékenységük kulturális jellegének erősítését határozták el a közgyűlésen. Konkrétan?

- Az Alliance nyilvánvalóan azok a szegedi polgároké, akik a francia kultúra, nyelv iránt érdeklődnek, ha úgy tetszik, rétegszervezet a miénk. Ám

ez nem jelentheti elszigetelődésünket a várostól, sőt. A közgyűlésen elhangzott, lenne igény például francia nyelvű klubra Szegeden. Aztán indíthatnánk egy filmmuzeumot. A Budapesti Francia Intézet adná a filmeket, csak vetítésre alkalmas hely kellene. Az az igazság, számtalan lehetőségünk marad kihasználatlanul. Egy bizonyos, a nyárra tervezett nyelvtanfolyamainkat elindítjuk. A már működő öt mellé, igény szerint alakítjuk az újakat: kezdőknek, újrakezdőknek, középfeladatoknak naponta négy óra lesz, a felsőfokú nyelvvizsgára készülő pedig hat órában tanulhatják a franciát. Kisgyerekeknek, egyetemre, főiskolára készülőknél, gimnazistáknak 60-60, illetve 30 órás kurzust hirdetünk, valamennyi augusztus 12-étől, illetve 19-étől indul. Az érdeklődők június 30-ig jelentkezhetnek a Ságvári gimnáziumban, *Zsivín Lászlónál*. Július 1-jétől 15-éig pedig engem kereshetnek az egyetem francia tanszékén. Egyébként az Egyetemi Klubbal megállapodást kötöttünk, kulturális programjaink egy részét ott tartjuk a jövőben. Bemutakoztunk az önkormányzatnak is, az alpolgármester asszonynak följánlottuk együttműködési készségünket. A Ságvári gimnáziumban bevezetendő francia nyelvű oktatás előkészítésében magam is részt veszek. Mindezekből látható, a Szegedi Alliance kész a város szolgálatára is.

- S tudnának-e abban közvetítőszeretpet vállalni, hogy létrejöjhessen francia konzulátus Szegeden, melyre a készség, itt, helyben megvan?

- Nézze, azt én nem hiszem, hogy erről bárki is megkérdezné bennünket. Jóllehet a francia állam igen-igen respektálja az Alliance-szervezeteket, diplomáciai kérdésekhez a kulturális csoportok nem értenek. Természetesen mi se vagyunk járatosak ilyen téren, ezzel együtt, ha bármiféle megbízást kapnánk, megtiszteltetésnek vennénk.

M. E.

Pillantás, csikkszedés előtt

Nehéz megmondani, hány éves volt. Már a kortalan öregség ösvényein járt, valahol a hetven körül, amikor öt-hat év tévedés nem sokat számít. Földszínű, fűzős bakancsot viselt, gyűrött kiskabátot, megöblösödött zsebekkel és könyökölt ujjakkal. Az arca is gyűrött volt, ráncai belevesztek piszkosfehér borostáiba.

Arca alig fejezett ki valamit, kesernyős fintorfélébe kövültek a szem körüli izmok, s még némi fölényt is mutattak, olyan emberét, aki ezt a fölényt nem kívánta magának, de az élet így hozta, ő tudja, amit más még nem tud, hogy a végső állapot már közel.

Ott várt a késő tavaszi napsütésben a posta előtt, a villamosmegállóban, a járda szélén. Valószínűleg senkiben sem mérülhetett föl, hogy ez az ember utazni akar. Várakozásában nem volt türelmetlenség, ő már megbékélt az idővel.

Azután megmozdult, tett egy lépést a járdaszegély felé, és lenézett. Egyik bakancs lábával nehézkesen lelépett a sín mellé, majd lehajolt. Mielőtt fölvetette volna a félig szívott, kialudt cigarettát, még a mozdulat közben fölpillantott, talán hogy észrevette-e valaki, de a tekintetéből látszott, valójában nem is érdekli, nem szégyelli, amit tesz, túl van már ezen.

De valami mégis maradhatott, valami zavar, mert miután zsebébe dugta a csikket, lassan elindult. Lehet persze, hogy csak egyszerűen végzett ezzel a hellyel, velünk, és a többi már nem tartozott ránk.

NYILAS

A honfoglaláskori magyarság

Róna-Tas András akadémiai székfoglalója

Róna-Tas András, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a József Attila Tudományegyetem rektora A honfoglaláskori magyarság címmel tegnap délután tartotta meg székfoglaló előadását Budapesten, az MTA Roosevelt téri épületének felolvasótermében. Az előadásban a nyelvtudomány és a történeti etnopszichológia legújabb eredményeinek felhasználásával foglalta össze a magyarság korai történetét. Az alábbiakban a székfoglaló összegező részét, illetve az egyik, az államalapítás idejére vonatkozó, érdekes részletét közöljük.

.....A magyarság két finnugor csoportnak, a *mancs* és az *er* csoportnak a korai szövetségéből, vagy érintkezésekor jött létre, ezt őrzi a magyarságnak a 12. századig fennmaradt vegyeshangrendű önelnevezése, a *magyer*. Valószínűleg a kazárok is *madzsernek* hívtak minket. Ebből a török nyelvben szabályosan lett vezértörzsünk neve a *medzser*, később *mejer*, s a magyarban ebből vált önelnevezésünk a *madzsar*, később *magyar*. Biztosan *madzser* volt a magyarság önelnevezése már a 7. században, s valószínűleg már jóval azelőtt is. A volgai bolgárok *baskirnak* neveztek, a bizánci, s nyomukban az ibériai iszlám források *türk* néven tartottak számon. Az onogur nevet a szlávok alkalmazták ránk, s tőlük került a többi európai nyelvbe. Az onogur népvénre visszamenő *hungri* népvénünkhöz ugyanúgy fűztek népetimológiát, mint ahogy az idegen törkühöz a törökök, az idegen eredetű *manca* alakhoz ugor őseink, csak a népetimológiák mögött megjelenő képzetek különböztek. A magyarság idegen neveinek és önelnevezésének az eddigiekhez képest új elemzése lehetővé teszi, hogy feltárjuk a magyarság korai etnikai kapcsolatait, pontosabban rekonstruálhassuk a magyarság vándorlását az Urál vidékéről a Kárpát-medencébe, s világosabban értsük a honfoglaló magyarság kialakulását, államalapításának etnopszichológiai hátterét is. A magyarságnak nemcsak egységes önelnevezése volt legalább a 7. századtól kezdve, hanem volt közös szemiotikai rendszere, a nyelv, a viselet, az életmód közössége mellett saját közös eredetudata is. A közös etnikai tudatot még a különböző törzsfők rivalizálása sem kérdőjelezte meg. A Kárpát-medencében a honfoglalás után a magyarság valódi és hamis török hagyományokat is őrizve, szláv elemeket is felhasználva, nyugati mintákat is követve, együtt élve a társaként vele beköltözött, s az itt talált népekkel saját, magyar országot alapított. Ellentétben a Kárpát-medence számos korábbi lakójával, a honfoglaló magyarság etnikumát megőrizve tudott átalakulni és csatlakozni Európához. Ezeregyszáz évvel ezelőtt."

*

.....Vajon tudjuk-e, hogy mit gondolt ez a magyarság saját magáról az államalapítás idején?

Hagyományörző napok

A szegedi Ságváritelepi Általános Iskola június 12-étől 15-éig „Hagyományörző napokat” rendez. Szerdán *néprajzi kiállítás* nyílik, majd kulturális műsorral folytatódik a program. Itt bemutatkozik az iskola irodalmi színpada, néptánc csoportja, a német tagozatosok színjátsoi, a versfaragók és a kis zenészek. Délután *népi játékokról* szóló előadás és foglalkozáson vehetnek részt a tanulók, majd vidám képek és számítógépes színvarázs várja az érdeklődő gyerekeket. A napot táncbemutatóval és táncszízzal zárják. Csütörtökön Szikszósi-fürdőn folytatódik a program, ahol *népies jellegű ételek* készülnek, majd tréfás versenyek várják az érdeklődőket. Péntek a *környezetvédelem napja*. A hetet a szombaton 11 órakor kezdődő ballagás zárja.

Érettségien innen és túl

A munkanélküliség réme

A tegnapi szóbeli érettségire jelentkező szegedi diákok pontos számát még nem ismerik a megyei pedagógiai intézetben, mert az iskolák adatai vagy nem érkeztek be, vagy még nincsenek feldolgozva. Rendelkezésre áll viszont a végző osztályok összesített beiskolázási létszáma, amelyet *dr. Czene László*, az intézet munkatársa szerint alapul lehet venni, hiszen az utolsó év lemorzsolódása már csekély. Eszerint az 1990-1991-es tanévben Szegeden 708 gimnáziumi és 995 szakközépiskolai diák végzi el a középiskolát, a tavalyi 644, illetve 1025-höz képest. A számok, és a tavalyi évhez viszonyított változások, vagy változatlanságok azonban akkor lesznek érdekesek, ha az elhelyezkedési lehetőségek függvényében vizsgáljuk őket.

Bizonyos mértékben növekedett a gimnáziumi és csökkent a szakközépiskolák helyek száma, amiből a 74 fős, körülbelül két osztálynyi növekedés lehetne a mérvadó, ha a Munkaügyi Szolgáltató Iroda igazgatója, *Vladiszlavjev András* nem szolgáltatna igen riasztó s a növelési logikának ellentmondó kilátásokat. Mint megtudtuk, idén várhatóan a gimnáziumot elvégző, és tovább nem tanuló növendékek 80 százaléka nem talál majd magának

Tegnap országsszerte megkezdődtek a szóbeli érettségik. Sok diák talán utolsó olyan erópróbájának gyűrűzik neki, amelyikben csak saját tudására hagyatkozhat: a munkába elhelyezkedés nekik még a jövő ismeretlen foltja. És nemcsak nekik. Hányan maradnak majd valószínűleg tovább tanulni, mire számíthatnak ők, és mi lehet a megoldás - ezt próbáltuk felderíteni, sokszor csak azzal a következtetéssel, hogy a sötét foltok csupán a felderítéstől még sötét foltok maradnak.

munkát. Ugyanez a valószínűség a szakközépiskolák szempontjából 20-25 százalékos. Összehasonlításként: tavaly a gimnáziumot elvégző diákok körülbelül 30 százaléka felvételizett sikerral valamelyik főiskolára vagy egyetemre. Ha ez a százalék az idei tanévre is igaz (túl sokban nincs miért különbözzék), akkor a 708 diákból majdnem 500-an munka nélkül fognak maradni, ami félelmetes arány.

A munkaügyi központ igazgatója elmondta, hogy a tavalyihoz képest 4-5 százalékkal növekvő munkanélküliség és az összegyomló szovjet piac miatt idén szeptember és október körül rekordszámú pályakezdő munkanélkülit számítanak regisztrálni. A nem továbbtanuló gimnáziumi végzősök ama várható katasztrófális 80 százalékos munkanélkülisége annak a következménye,

hogy a vállalatoknál igencsak megnyírbálták az adminisztratív munkaköröket, az alakuló új vállalkozások pedig inkább az innen elszármazó tapasztalt munkaerőt alkalmazzák, mintsem a betanítást igénylő pályakezdőt.

A szakközépiskolák elhelyezkedési valószínűség szerint főleg a „beszűkülő” szakágak, a vízügyi és építőipari szakmák viszik majd a munkanélküliségi prfmet, de az óvónők elhelyezkedési gondjaira is számíthatnak. Ezzel szemben, mint megtudtuk, az egészségügyben ilyen gond nem lesz. A középfokú oktatáshoz tartozó, de érettségi oklevelet nem biztosító hároméves szakmunkásképzők körülbelül 1250-es végzős létszámából már jóval kevesebb, mindössze 2-300 elhelyezkedni nem tudó tanulóval számolnak.

PANEK JÓZSEF

